

De Britse schrijver, avonturier en televisiemaker Redmond O'Hanlon maakte door een longembolie kennis met de Nederlandse gezondheidszorg. Die is dankzij ons 'calvinistische verleden' volgens O'Hanlon moderner dan de Engelse. "De protestanten werden gedreven door hun fascinatie voor wetenschap."

Avonturier in hart en nieren

FOTO: ROGER CREMERS/HH

R

edmond O'Hanlon (67) houdt van Nederland. Hij verbleef hier de afgelopen jaren geregeld voor kortere periodes, maar sinds afgelopen december houdt de, bij liefhebbers van reisboeken en -programma's, bekende Engelsman ook domicilie in Amsterdam. Hij huurt een bovenwoning in het

centrum van Amsterdam, vlak bij de rommelmarkt van het Waterlooplein.

De woonkamer heeft wel iets weg van die markt. O'Hanlon is er sinds hij er in december introk, nog niet aan toe gekomen om zijn Nederlandse woning volledig in te richten. Overal staan dozen en liggen schilderijen, tekeningen, fossielen, schelpen, exotische voorwerpen, opgezette insecten en vooral heel veel boeken. "Dáár komen nog 8000 boeken", wijst hij trots op een nog lege wand. "Die staan in Engeland klaar voor verzending."

Een van de boeken die er al wel bij liggen, is *Dutch for Dummies*. "Ik wil graag Nederlands leren. Maar ik zal bekennen dat ik het boek nog niet heb geopend", lacht O'Hanlon. "Ik moet me er nog toe zetten, jullie Nederlanders spreken een moeilijke taal."

Ingericht of niet, als het aan de Engelse globetrotter ligt, is hij toch zo veel mogelijk op pad. Hij móet reizen en avonturen beleven. Dat heeft hij nodig voor al die verhalen die hij zo graag vertelt. Vrijwel alles wat hij beleeft, dient dat doel. Zelfs pijn en gevaar onderweg ziet hij als interessante stof voor een nieuw hoofdstuk in een toekomstig boek. Insectenbeten, schorpioensteken, malaria, geelzucht en tal van andere opgelopen ziektes, allemaal dragen ze bij aan zijn haast eindeloze stroom verhalen.

Bij een interview met O'Hanlon volgt op iedere vraag een anekdote, soms voorzien van foto's. Of van andere illustratieve voorbeelden, zoals de weckfles die hij ongevraagd op tafel zet. Er zweeft een slangvormig diertje op sterk water in rond. "Dit is de candiru", glundert de rasverteller, "het 'visje' waarover ik schreef in mijn boek over de Amazone. De candiru kruipt in de penis van onderwaterplassers."

Longembolie

O'Hanlon geniet zichtbaar van de impact die zijn verhalen op zijn toehoorders hebben. Hoe groter de schok, hoe enthousiaster hij wordt en hoe meer hij uit de kast trekt. "Op deze foto zie je de wonden die ik overhield aan een nachtje Hyderabad in Pakistan. Het hotelbed zat vol met enorme zwarte wantsen. Hun beten veroorzaken akelige wonden. Daarna word je gek van de jeuk."

Zelfs van zijn longembolieën maakt de excentrieke Engelsman nog een spannend verhaal. Hij werd er in de afgelopen zes

jaar tweemaal door gevloerd en wijt de aandoening aan de vele lange vliegreizen die hij voor zijn boeken en televisieprogramma's maakte. "In 2009 overkwam het me voor het eerst. Ik was net een dag thuis in Oxford na een reis naar het eiland Ternate in Indonesië. We hadden daar opnames gemaakt voor het VPRO-programma *Beagle, in het kielzog van Darwin*. Ik was doodmoe en had de gehele terugvlucht van zeventien uur zitten slapen. Stom, je moet nooit zo lang achter elkaar slapen in een vliegtuig. Ik wilde thuis de kat eten geven en het volgende moment lag ik op de keukenvloer met de inhoud van een blikje kattenvoer over me heen. Toen ik bijkwam, was de kat mijn hoofd aan het aflikken. Ik kon niets bewegen. In het ziekenhuis in Oxford werd een longembolie geconstateerd."

Vier jaar later gebeurde het weer, ditmaal in Amsterdam. Hij werd na een bezoek aan een feest benauwd, maar legde geen verband met zijn eerdere longembolie. "Ik had veel te veel gedronken en dacht dat het daardoor kwam. Toen ik thuis in elkaar zakte, wilde ik daarom niet dat er een dokter kwam." Toch werd het alarmnummer gebeld en het ambulancepersoneel zag direct aan zijn blauwe lippen dat er meer met hem mis was. "In het ziekenhuis bleken mijn longen vol bloedproppen te zitten. Ik had een gigantische embolie in beide longen, dat is zeldzaam en overleef je normaal niet. De dokters hadden nog nooit zoiets gezien", zegt O'Hanlon glimlachend.

Nederlandse gezondheidszorg

De schrijver lag vijf dagen in het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam. Hij is zeer te spreken over het ziekenhuis. "De cardioloog en longarts zijn briljant en volledig toegewijd aan hun vak en de verzorging is uitstekend." Als O'Hanlon een vergelijking maakt tussen het OLVG en het ziekenhuis waarin hij in Oxford lag, vallen hem verschillen op. "Engeland heeft de National Health Service en dat systeem wordt gefinancierd uit belastinggeld. De zorg is daardoor 'gratis' en je mag er in het gemiddelde ziekenhuis dus niet het maximale van verwachten. De inrichting en apparatuur ogen in veel gevallen 'versleten'. Er wordt waarschijnlijk minder geld aan zorg besteed dan hier."

Als voorbeeld noemt O'Hanlon de CT-scanners die hij zowel in Oxford als in Amsterdam noodgedwongen van binnen zag. "In het OLVG is de scanner een recent 'state of the art' model. In Engeland was het duidelijk een ouder exemplaar. Naast het apparaat hing een bordje met dank aan alle sponsors van de scanner. Patiënten en familie hadden bijgedragen in de kosten. Dat zul je in Nederland niet zien."

Volgens O'Hanlon staat de aanschaf van medische apparatuur in Nederland nauwelijks ter discussie. "Als het nodig is, komt het er en dan is het ook meteen de nieuwste versie. Het is hier vanzelfsprekend dat patiënten altijd de best mogelijke zorg moeten krijgen."

ArtsenAuto LIVE

Redmond O'Hanlon zal op zaterdag 6 juni tijdens Arts en Auto LIVE onder andere vertellen over zijn ervaringen als patiënt in de Nederlandse gezondheidszorg. Zie voor meer informatie artsenauto.nl/live

Ook de mentaliteit van de Nederlandse zorgprofessionals bevalt de Engelsman. "Iedereen die ik heb ontmoet, praat met passie over zijn vak. De ogen van de longarts schitterden toen hij mij over de structuur van longen vertelde. Ze denken in termen van biologie en wetenschap en niet dat jij eigenlijk een te dikke, oude patiënt bent."

O'Hanlon denkt dat die professionele interesse is voortgevloeid uit het calvinisme. "De protestanten handelden vanuit de calvinistische gedachte dat God alles heeft gemaakt, tot en met de kleinste parasiet aan toe. Zij gingen ervan uit dat er niets triviaals was aan de natuurwetten." Volgens de schrijver zet die houding aan tot onderzoek. "De protestanten werden gedreven door hun fascinatie voor wetenschap." Lachend: "Ik ben atheïst, maar wel protestants atheïstisch als ik ziek ben."

Medicijnmannen

Er zijn momenten in zijn leven geweest, dat O'Hanlon zelf graag arts was geweest. "Als ik bij primitieve volkeren kwam, besepte ik vaak dat zij niet op iemand als ik zaten te wachten. Het is decadent dat je daar dan komt voor een boek of een tv-programma. Wat ze in veel gevallen écht nodig hadden, was een goede arts. Ze hebben natuurlijk hun medicijnmannen en hun kennis van geneeskrachtige kruiden, maar dat is lang niet altijd toereikend." O'Hanlon toont enkele foto's van mensen met akelige infecties. "Je weet dat zij zonder professionele medische hulp zullen sterven."

Inmiddels is de avonturier al een tijdje niet meer 'op expedi-

tie' geweest. Over een nieuwe reis is hij in gesprek met televisiemakers. Hij kan niet wachten. Zijn recente gezondheidsproblemen weerhouden hem niet. "Ik voel me prima sinds mijn verblijf in het OLVG. Ik slik medicijnen en die helpen goed, ik heb het niet benauwd meer."

Er wordt nog bekeken of O'Hanlon alsnog geopereerd wordt. Ook dat vertelt hij alsof het om een verhaal uit een jongensboek gaat. Volgens hem zien de artsen dit als een interessante uitdaging. "Ze staan te popelen om deze zeldzame operatie te doen."

Boek over Almere

Voorlopig beleeft O'Hanlon zijn avonturen niet al te ver weg. Hij is door de gemeente Almere gevraagd om Renate Dorresteyn op te volgen als gastschrijver. Het is de bedoeling dat de 'writer in residence' korte tijd op verschillende plekken in de stad woont en over zijn ervaringen een boek schrijft. O'Hanlon zal de polderstad vast ook geregeld verlaten, want in de omgeving van Almere liggen de Oostvaardersplassen. De natuurliefhebber is daar al vaak geweest en dol op het gebied, dat volgens hem niet onderdoet voor veel van de mooiste natuurparken ter wereld. "Ik mis alleen grote roofdieren. Dat zou een wandeling pas écht spannend maken." <

'Wat die primitieve volkeren in veel gevallen écht nodig hadden, was een goede arts'